T013 BD IV 190-Q21-P25 Sứ Giả của Nhà Vua Đi Tìm Thái Tử-Phật Bản Hạnh Tập

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH PHAÄT BAÛN HAÏNH TAÄP QUYEÅN 21

Phaåm 25: SÖÙ GIAÛ CUÛA NHAØ VUA ÑI TÌM THAÙI TÖÛ (Phaàn 2)

Vua Tònh Phaïn noùi: “Con trí tueä cuûa cha, con ñang soáng vôùi thaân toäc maø khoâng coù taâm thöông meán thaân toäc. Con neân thuaän yù cha trôû veà soáng trong hoaøng cung, chôù ñeå cha ngaøy nay vì con maø phaûi chòu öu saàu khoå naõo, seõ haïi ñeán tính maïng. “Naøy con yeâu quyù, ngöôøi haønh phaùp ñoái vôùi taát caû chuùng sinh ñeàu phaûi phaùt taâm töø bi, nhö vaäy môùi goïi laø haønh phaùp. Ñaâu chæ ôû moät mình trong röøng saâu môùi goïi laø haønh phaùp? Tröôùc ñaây cha töøng nghe, töø xöa ñeán nay, coù nhieàu ngöôøi taïi gia, thaân khoâng boû caùc ñoà trang söùc nhö chuoãi anh laïc… khoâng caïo boû raâu toùc vaãn ñaày ñuû coâng ñöùc caàu giaûi thoaùt, ôû taïi gia cuõng ñaéc phaùp. Haønh giaû tu taäp phaùp haïnh giaûi thoaùt chæ caàn coù trí tueä vaø tinh taán, nhö vaäy laø chaùnh nhaân giaûi thoaùt. Vì con, cha seõ trình baøy sô löôïc: Xöa coù Nhaân giaû teân Tuøy Thöôøng, coù Nhaân giaû teân Löïc Kim Cang, coù Nhaân giaû teân Ña Höõu, coù Nhaân giaû teân Löu Haønh, coù Nhaân giaû teân Ñaïi Phuù, coù Nhaân giaû teân Bieân Thieân, laïi coù vua nöôùc Tyø-ñeà-ha teân Naêng Sinh Da-da-ñeå (ñôøi Tuøy dòch laø Haønh Haønh), coù Nhaân giaû teân Tònh Tieân, laïi coù vua Ma-la (ñôøi Tuøy dòch laø Taùc Hyû); coù voâ löôïng voâ bieân caùc vò vua tu taïi gia nhö vaäy ñeàu ñöôïc giaûi thoaùt. Con phaûi bieát ôû taïi gia caàu phaùp giaûi thoaùt cuõng ñöôïc thaønh töïu, haø taát phaûi xuaát gia. Do vaäy, con phaûi mau mau trôû veà nhaø ñeå hoaøn thaønh hai nguyeän: Moät laø con ñöôïc höôûng thuù vui naêm duïc, hai laø ñeå cha thöôøng ñöôïc an vui. “Phaøm ngöôøi ñôøi leân ngoâi vua coù taøi naêng trí tueä laøm ñuùng theo nguyeän voïng cuûa nhaân daân goïi laø minh quaân, cha seõ laøm cho con ñaït ñöôïc hoaøn toaøn nguyeän voïng aáy. Theo ngöôøi ñôøi, moät vò vua khoù töø boû vöông vò, vì con ta laøm ñöôïc vieäc khoù naøy, baèng caùch laøm leã quaùn ñaûnh trao vöông vò cho con. Neáu do nhaân duyeân naøy maø con xaây döïng ñöôïc sôn haø xaõ taéc, thì cha laáy laøm haïnh phuùc, boû quaàn thaàn, theá tuïc ngay, xuaát gia vaøo nuùi caàu ñaïo. “Vua ñaõ noùi keä: Ngoâi vua, thaân thuoäc khoù töø boû Nay ñeàu caét boû trao Thaùi töû Thaáy con coù khaû naêng trò nöôùc Ta seõ hoan hyû vaøo thaâm sôn.” Sau khi ñaïi thaàn vaø Quoác sö Baø-la-moân ñoïc laïi baøi keä cuûa vua Tònh Phaïn, hai vò ñaïi söù kheùp neùp thaêm hoûi Boà-taùt xong roài, laïi ñöa ra ba söï vieäc ñeå can giaùn Thaùi töû: –Thöa Ñaïi trí Thaùnh töû, phuï vöông Tònh Phaïn cuûa Thaùnh töû truyeàn cho haï thaàn nhöõng lôøi chua xoùt naøy vôùi gioïng ñieäu ngheïn ngaøo ñoâi maét rôi leä. Ngaøy nay Ngaøi ñaõ nghe saéc leänh cuûa phuï vöông nhö vaäy, ñaùng ra Ngaøi phaûi cung kính vaâng theo saéc leänh cuûa cha mình khoâng ñöôïc traùi yù. Phuï vöông cuûa Thaùnh töû ngaøy nay ñaõ chìm saâu vaøo doøng soâng ñau khoå, maø khoâng coù ngöôøi cöùu vôùt leân bôø trí. Moät mình Thaùnh töû môùi coù

khaû naêng cöùu vôùt Ñaïi vöông ra khoûi bieån khoå. Nhö coù ngöôøi rôi vaøo choã nöôùc saâu thaêm thaúm, chæ coù ngöôøi laùi thuyeàn gioûi môùi vôùt ñöôïc ngöôøi naøy.

Vò Söù giaû kia noùi: –Ñuùng vaäy! Ñuùng vaäy! Phuï vöông cuûa Thaùnh töû ngaøy nay chìm saâu trong bieån caû ñau khoå, laïi khoâng coù ngöôøi cöùu naïn, chæ moät mình Thaùnh töû môùi coù khaû naêng laøm vieäc aáy maø thoâi. Laïi nöõa, khi Thaùnh töû coøn beù nhoû, chæ coù di maãu Kieàu-ñaøm-di laø ngöôøi chaêm soùc nuoâi döôõng, maø baø laïi laø dì ruoät cuûa Thaùnh töû, ñöøng ñeå baø coâ quaïnh, ñeán noåi cheát maát. Ngaøy nay, vì nhôù nghó ñeán Ngaøi, baø buoàn raàu keâu khoùc heát söùc ñau khoå, nhö traâu meï maát con. Nhö vaäy! Ñuùng vaäy! Phu nhaân Kieàu-ñaøm-di vì khoâng thaáy Thaùnh töû neân buoàn raàu, luoân luoân ñau khoå keâu khoùc töùc töôûi. Vì vaäy xin Thaùnh töû nghó laïi aân döôõng duïc cuûa baø thuôû tröôùc, nhö traâu meï luyeán aùi traâu con maø chaúng neân xa lìa. Phuï nöõ quyeán thuoäc trong cung thöông nhôù Thaùnh töû cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, taát caû thaàn daân nam nöõ giaø treû thuoäc doøng hoï Thích trong thaønh Ca-tyø-la vì thöông nhôù Thaùnh töû, taâm hoï bò löûa khoå naõo thieâu ñoát. Vì vaäy, nay xin Thaùnh töû trôû veà hoaøng cung ñeå gaëp laïi hoï. Ví nhö maët ñaát ñang bò thieâu ñoát, ñöôïc chö Thieân giaùng xuoáng traän möa lôùn daäp taét ngoïn löûa khoå naõo. Baáy giôø Boà-taùt nghe söù giaû cuûa phuï vöông trình baøy nhö vaäy, suy nghó moät chuùt ñeå ñieàu hoøa hôi thôû, thaân taâm an ñònh roài baûo söù giaû: –Ta cuõng ñaõ bieát, moïi ngöôøi cha ñeàu coù taâm yeâu thöông con. Ta bieát Ñaïi vöông Tònh Phaïn thaân phuï cuûa Ta, ñoái vôùi Ta ngaøi heát söùc thöông nhôù. Nhöng Ta ñang sôï sinh laõo beänh töû nôi theá gian, thaáy mình ñang bò chìm laøm sao cöùu ñöôïc ngöôøi chìm ñaém. Do ñoù, muoán thoaùt khoûi luaân hoài, tröôùc tieân Ta phaûi taïm xa laùnh quyeán thuoäc. Ai laïi muoán soáng xa lìa thaân aùi maø khoâng muoán ñoaøn tuï. Neáu trong theá gian khoâng coù söï ly bieät aân aùi, thì thöû hoûi ai laïi khoâng thích ôû trong theá gian. Tuy cuøng thaân quyeán soáng ñoaøn tuï, laâu daøi ñi nöõa, roài cuõng coù ngaøy bieät ly. Do vaäy, ngaøy nay Ta xaû boû thaân toäc, keå caû cha meï thaân yeâu, chí caàu Boà-ñeà. Theo nhö lôøi trình baøy cuûa hai vò, vì thöông nhôù Ta khieán phuï vöông buoàn phieàn khoå naõo voâ cuøng. Nghe lôøi noùi cuûa caùc oâng, Ta thaät khoâng löu luyeán aân aùi. Taïi vì sao? Ví nhö coù ngöôøi ôû trong giaác nguû, moäng thaáy thaân baèng quyeán thuoäc ñoaøn tuï hoäi hoïp, thöùc daïây vaãn thaáy bieät ly. Neáu phaøm phu khoâng hieåu ñoù laø giaác moäng, taâm sinh thöông nhôù, ñoù laø haïng chuùng sinh ngu si voâ trí. Neáu laø ngöôøi trí, thì suy nghó: “Söï ñoaøn tuï gia ñình quyeán thuoäc nhö khaùch ñi ñöôøng, caùc löõ haønh ñoàng moät loä trình keát baïn cuøng nhau ñi, theo nhau xa gaàn, khi ñeán nôi roài, ñeàu chia tay nhau veà nhaø.” Do yù nghóa nhö vaäy, taát caû quyeán thuoäc thaân yeâu, coù ñoaøn tuï thì coù phaân ly, caàn gì phaûi öu saàu khoå naõo. Laïi trong quaù khöù ñaõ töøng laøm quyeán thuoäc vôùi nhau, roài xaû boû ñöa ñeán ngaøy nay, laïi boû quyeán thuoäc ñôøi naøy ñeå sang ñôøi sau, roài boû quyeán thuoäc ñôøi sau ñeå sang ñôøi sau nöõa, cuøng nhau xaû boû theo tuaàn töï xoay nhö vaäy. Taâm aùi luyeán quyeán thuoäc naøy töø ñaâu ñeán, roài noù seõ ñi veà ñaâu? Phaøm ngöôøi

theá gian baét ñaàu töø khi thoï thai ñeán baát cöù ôû ñaâu, trong töøng thôøi gian ngaén nhaát ñeàu coù quyû cöôùp maïng soáng beân mình. Nhö vaäy, taïi sao noùi ñuùng luùc vôùi khoâng ñuùng luùc maø ra saéc leänh vôùi ta: “Naøy con, luùc naøy khoâng phaûi laø thôøi ñieåm vaøo röøng caàu ñaïo, huoáng chi ñaây laø luùc ôû cung ñieän höôûng thuï nguõ duïc!” Neáu hoûi Ta ñuùng thôøi vaø khoâng ñuùng thôøi, Ta seõ noùi sô löôïc. Taïi sao? Trong taát caû thôøi gian, con quyû cöôùp maïng soáng luoân luoân ôû beân chuùng sinh, khoâng rôøi. Do vaäy, Ta muoán xa lìa caûnh sinh, giaø, beänh, cheát. Vì vaäy, khoâng luùc naøo laø khoâng ñuùng. Boà-taùt laïi noùi: –Phuï vöông baûo Ta heã con veà cha seõ laøm leã quaùn ñaûnh trao vöông vò. Phuï vöông cuûa Ta ñaõ coù taâm quaûng ñaïi, ñoái vôùi vieäc khoù laøm maø ngaøi ñaõ cho Ta moät caùch deã daøng,

ñieàu ñaùng tieác laø chöôùng ngaïi ñöôøng tu taäp cuûa Ta, neân Ta khoâng muoán nhaän laõnh ngoâi vua, thaân aùi raøng buoäc, khoâng phaûi laø con ñöôøng giaûi thoaùt. Nhö ngöôøi beänh naëng khoâng muoán aên thöùc aên ngon, taïi sao ngöôøi trí laïi tham duïc laïc ôû ñôøi. Keû voâ trí bò voïng töôûng vôùi thaân ngu si chuoác laáy ñaïi khoå, neân môùi chòu nhaän laõnh vöông vò. Moät khi ñaõ ôû ngoâi vua thì buoâng lung phoùng daät, ham meâ töûu saéc khoâng theå xa lìa. Ví nhö ngoâi nhaø baèng vaøng bò ngoïn löûa hoàng thieâu ñoát; ví nhö nöôùc ngon pha vôùi ñoäc döôïc; ví nhö ao hoa laïi coù loaøi giao long. Ñuùng vaäy! Ñuùng vaäy! Ngöôøi höôûng khoaùi laïc ngoâi vua bò say ñaém taâm yù, caùc tai haïi lieàn keà maø khoâng hay bieát! Vì vaäy, Ta khoâng thích laøm vua, noù khoâng phaûi phaùp giaûi thoaùt. Roài Ngaøi noùi keä: Ví nhö nhaø vaøng traøn ngaäp löûa Nhö uoáng nöôùc ngon hoøa ñoäc ñöôïc Nhö ao ñaày hoa coù giao long Ngoâi vua sung söôùng roài ñau khoå! Boà-taùt noùi keä roài laïi baûo: –Vì lyù do ñoù, caùc vua ñôøi xöa leân ngoâi, ñang luùc tuoåi treû trò daân, höôûng laïc, ñeán khi tuoåi giaø nhaøm chaùn nguõ duïc, môùi boû cung ñieän vaøo nuùi tu taäp. Phaøm ngöôøi ñaõ vaøo nuùi röøng tu taäp, thaø aên coû ñeå soáng khoâng chòu ôû cung ñieän, thoï höôûng thuù vui nguõ duïc, nhö nuoâi raén ñoäc, sau chuoác laáy tai vaï. Khi môùi höôûng duïc laïc khoâng bieát tai vaï, sau saân haän noåi leân laøm haïi ñeán thaân. Thaø boû nhaø vaøo röøng nuùi tu haønh, chaúng neân boû röøng nuùi trôû veà nhaø. Taïi sao nhö vaäy? Vì bò chö Hieàn thaùnh ñôøi tröôùc cheâ traùch. Ngaøy nay Ta ñaõ sinh vaøo nhaø ñaïo ñöùc, neân tu phaùp thieän, chaúng neân nhö ngöôøi ngu si taâm töï buoâng lung laøm ñieàu baát thieän. Ñaõ caïo boû raâu toùc, thaân maëc ca-sa, chæ ôû trong nuùi hoïc taäp tu ñaïo. Coøn keû khoâng bieát xaáu hoå côûi boû ca-sa, nhö vaäy goïi laø ngöôøi ngu si khoâng bieát hoå theïn, hoaëc hoï vì tham saân si, hay sôï ngöôøi khaùc, maø laïi thoaùi lui. Ta ngaøy nay duø cung ñieän cuûa trôøi Ñeá Thích cuõng chaúng ham muoán, huoáng nöõa laø trôû veà cung ñieän cuûa mình. Ví nhö coù ngöôøi ñöôïc thöùc aên ngon, sau khi aên roài oùi möûa treân ñaát, daàu hoï muoán aên laïi, thöû hoûi coù theå aên ñöôïc hay khoâng? Ñuùng nhö vaäy! Nhö vaäy, neáu ngöôøi ñaõ xaû boû nguõ duïc xuaát gia, laïi bò nghòch caûnh gì ñoù muoán trôû veà nhaø cuõng theá. Nhö coù ngöôøi ra khoûi nhaø löûa laïi muoán trôû vaøo nhaø aáy. Ñuùng nhö vaäy! Nhö vaäy, ngöôøi ñaõ thaáy tai vaï cuûa theá tuïc, neân boû hình thöùc theá gian vaøo nuùi caàu

ñaïo, neáu trôû veà nhaø cuõng theá. Roài Ngaøi noùi keä: Nhö ngöôøi chaïy ra khoûi nhaø löûa Roài laïi boãng nhieân vaøo nhaø aáy Thaáy ñôøi ñau khoå boû xuaát gia Boû röøng hoaøn tuïc cuõng nhö vaäy. Boà-taùt noùi keä roài, laïi baûo hai söù giaû: –Vöøa roài hai oâng trình baøy lôøi daïy cuûa Phuï vöông Ta: “Caùc vua ñôøi tröôùc ôû taïi gia tu taäp cuõng ñöôïc giaûi thoaùt.” Ñieàu naøy khoâng theå coù. Vì sao? Vì hai tröôøng hôïp naøy heát söùc traùi ngöôïc. Taïi sao? Ngöôøi caàu ñaïo giaûi thoaùt taâm hoï an ñònh, ôû nôi yeân tónh môùi laø choã thích nghi. Neáu ôû trong cung thì maëc tình höôûng thuï nguõ duïc; luùc ra ngoaøi trò daân, thì phaûi giaän döõ quôû phaït ñaùnh ñaäp. Trong taâm ngöôøi giaûi thoaùt khoâng coù vieäc naøy.

Ñoái vôùi ngöôøi yù muoán vui caûnh voâ vi tòch tónh, hoï khoâng tham vöông vò theá gian, daàu khi taïi vò caàn phaûi xa lìa, neáu öa thích ngoâi vua thì taâm yù cuûa ngöôøi naøy khoâng theå tòch tónh. Neáu muoán an ñònh maø laïi tham vieäc ñôøi, thì hai vieäc naøy maâu thuaãn nhau, caùch xa nhö trôøi vôùi vöïc. Nhö nöôùc löûa khoâng theå hoøa hôïp. Ñuùng nhö vaäy! Nhö vaäy! Nhö ngöôøi caàu phaùp giaûi thoaùt maø tham ñaém nguõ duïc, khoâng theå coù vieäc ñoù. Ta xaùc ñònh raèng caùc vò vua ñôøi tröôùc ñaõ xaû vöông vò roài, sau ñoù môùi ñöôïc an ñònh trong tòch tónh. Neáu khi coøn ôû vöông vò giaùo hoùa daân chuùng, trí tueä chöa ñaày ñuû caàn phaûi duïng taâm hoïc taäp phaùp trò daân, ñaâu theå chuyeân hoïc phaùp giaûi thoaùt. Vieäc aáy tuy laø nhö vaäy, nhöng tuøy yù caùc vua ñôøi tröôùc, hoaëc caàu giaûi thoaùt, hoaëc thoï nguõ duïc. Coøn Ta ngaøy nay khoâng nhö vaäy, chaúng hoïc theo caùc vua, cuõng laïi chöa töøng coù taâm nhö vaäy. Ta nay döùt khoaùt beû gaõy khoùa duïc ôû taïi gia, khoâng coøn tham ñaém nguõ duïc theá gian, chí caàu giaûi thoaùt, ñaâu ñöôïc hoaøn tuïc. Khi aáy, nghe Boà-taùt toû baøy taâm chuyeân chính khoâng coøn tham ñaém theá gian heát söùc chaân thaät nhö vaäy, hai söù giaû laïi cuøng nhau kính baïch Boà-taùt: –Taâu Ñaïi thaùnh Vöông töû, ngaøy nay Ngaøi phaùt lôøi theä nguyeän caàu phaùp voâ thöôïng, ñoù laø ñieàu chaân thaät khoâng traùi ñaïo lyù, nhöng vieäc naøy chöa phaûi luùc. Taïi sao? Vì ngaøy nay phuï vöông cuûa Thaùnh töû öu saàu khoå naõo nhö vaäy. Neáu taâm cuûa Thaùnh töû traùi vôùi hieáu ñaïo, thì traùi chaùnh phaùp. Roài hoï noùi keä: Nay caàu phaùp taïng thaät lôïi ích Tuy coù chaùnh lyù, chöa hôïp thôøi Phuï vöông saàu khoå taâm thoáng thieát Traùi vôùi ñaïo hieáu, caàu ñaïo chi! Hai söù giaû noùi keä roài, laïi baïch Thaùnh töû: –Thöa Ñaïi vöông Thaùnh töû, theo thieån kieán chuùng toâi, neáu cho taøi lôïi vaø nguõ duïc theá gian khoâng phaûi phöông tieän toát ñeïp. Quan nieâïm naøy chöa phaûi laø phöông phaùp quaùn saùt chính xaùc. Ngaøy nay Thaùnh töû chöa bieát nguyeân nhaân thì laøm sao caàu keát quaû? Hieän taïi ñöôïc phöôùc baùo maø laïi boû ñi, ñeå tìm quaû baùo trong töông lai! Thöa Ñaïi thaùnh Vöông töû, phaøm taát caû saùch vôû theá gian ñeàu coù trình baøy nhieàu caùch; coù ngöôøi chuû tröông coù ñôøi vò lai; coù ngöôøi chuû tröông khoâng coù ñôøi vò lai. Ñoái vôùi hai söï vieäc naøy raát coù nhieàu ngöôøi phaân vaân. Do vaäy Thaùnh töû ñaõ ñöôïc quaû baùo toát thì neân thuï höôûng. Neáu giaû söû thuyeát khoâng coù vò lai laø ñuùng, thì Thaùnh töû caàn gì phaûi sieâng naêng caàu ñaïo giaûi thoaùt! Laïi coù ngöôøi cho raèng caùc vieäc thieän aùc nôi theá gian naøy, quyeát ñònh seõ laõnh haäu quaû trong ñôøi vò lai, do

vaäy sieâng naêng tu haønh caàu ñaïo giaûi thoaùt. Quan nieäm nhö vaäy laø keû ngu si. Giaû söû caùc caên huûy hoaïi, xa lìa thaân aùi, oaùn gheùt gaëp nhau, caûnh hoäi hoïp, bieät ly ñeàu laø töï nhieân, keå caû sinh laõo beänh töû, thì caàn gì phaûi nhôø vaøo nhaân duyeân sieâng naêng laøm vieäc maø coù. Phaûi bieát vaán ñeà naøy khoâng thaät coù. Laïi khi ôû trong thai, tay, chaân, löng, ngöïc, buïng, toùc, moùng, caùc maïch, chi tieát... töï nhieân maø thaønh. Hoaëc coù ngöôøi ñöôïc thaân theå roài, trôû laïi bò huûy hoaïi. Hoaëc coù ngöôøi noùi: "Ñaõ huûy hoaïi roài, laïi töï nhieân ñöôïc thaønh töïu." Cho neân trong caùc saùch vôû ñôøi tröôùc coù noùi: "Ñaàu gai nhoïn nhö kim ai maøi noù, chim thuù ñuû saéc loâng ai ngöôøi naøo veõ. Vaán ñeà naøy töï nhieân khoâng coù taùc giaû, laïi khoâng theå muoán maø thaønh ñöôïc. Taát caû söï vaät treân theá gian khoâng phaûi tuøy taâm maø chuyeån bieán." Coù keä noùi:

Ñaàu gai nhoïn hoaéc ai maøi noù Chim thuù ñuû maøu naøo coù veõ Moãi loaøi tuøy nghieäp töï ñoåi thay Söï vaät theá gian khoâng taùc giaû. Laïi coù ngöôøi cho raèng trôøi Töï taïi laø taùc giaû taïo ra moïi vaät ôû theá gian naøy. Neáu töï nhieân vaïây, thì con ngöôøi cuõng chaúng caàn khoå nhoïc taïo nghieäp. Khi aáy phaûi chaêng do nhaân duyeân ñoù löu chuyeån ñöa ñeán, khi ra ñi phaûi chaêng cuõng do nhaân duyeân aáy luaân chuyeån töï ñi. Laïi coù ngöôøi cho raèng do phaân bieät neân töôùng "Ngaõ" phaùt sinh, cho neân thoï laáy höõu vaø höõu bò tieâu dieät cuõng vaäy. Neáu khi thoï laáy höõu chaúng do tìm caàu maø töï nhieân laõnh thoï, thì khi höõu hoaïi dieät, töï nhieân tieâu dieät khoâng nhôø vaøo söùc khaùc. Laïi coù ngöôøi cho raèng theá gian khi muoán thoï thaân ngöôøi, neáu cha hoï khoâng maéc nôï ngöôøi khaùc lieàn ñöôïc sinh laøm ngöôøi. Sinh leân trôøi hay laøm tieân ñeàu nhö vaäy. Neáu muoán sinh vaøo ba choã naøy maø khoâng maéc nôï ngöôøi khaùc, thì hoï khoâng caàn duïng coâng khoù nhoïc, cöù caàu thì töï nhieân sinh vaøo choã mình muoán. Vieäc giaûi thoaùt cuõng nhö vaäy. Trong caùc kinh ñieån ñeàu trình baøy ñaày ñuû nhöõng phöông phaùp nhö vaäy, moãi ngöôøi ñeàu ñöôïc giaûi thoaùt. Ngöôøi trí khi caàu caûnh giôùi toát ñeïp, nhaát ñònh phaûi toån haïi taâm löïc. Do vaäy, chuùng toâi bieát Thaùnh töû muoán caàu giaûi thoaùt, cöù y vaøo lyù, vaøo phöông phaùp cuûa caùc saùch vôû ñôøi tröôùc ñaõ noùi ñeå caàu con ñöôøng giaûi thoaùt. Neáu ai y nhö vaäy, nhaát ñònh ñöôïc giaûi thoaùt khoâng nghi ngôø gì nöõa. Ñaïi vöông Tònh Phaïn, töø phuï cuûa Thaùnh töû, vì yeâu meán Thaùnh töû maø mang laáy saàu khoå, khoå naøy caàn ñöôïc giaûi tröø. Khi Thaùnh töû veà laïi cung, neáu trong yù cho cung ñieän laø tai vaï caàn phaûi xa lìa thì chaúng neân aùm aûnh nhö vaäy. Vì sao? Vì caùc Tieân vöông ñôøi tröôùc boû hoaøng cung ra ñi, vaøo röøng nuùi tu haønh, sau trôû veà cung ñieän cuûa mình. Caùc vua aáy ñeàu coù danh hieäu laø vua Am-baø-leâ-sa (Tuøy dòch Hö Khoâng Tieãn), ngöôøi ñaõ boû cung ñieän vaøo nuùi tu haønh, sau baù quan thaàn can giaùn khuyeán duï, quaàn thaàn taû höõu tröôùc sau hoä veä ñöa vua trôû veà cung. Vua La-ma (Tuøy dòch Naêng Hyû), ngöôøi thaáy quoác gia bò keû aùc saùch nhieãu, hoï gieát haïi laãn nhau chieám cöù ñaát ñai, nhaø vua khoâng nôõ ñöùng xem, neân töø boû nuùi röøng trôû veà trieàu chính ñem chaùnh phaùp uûng baûo veä quoác gia. Laïi nöõa, thuôû xöa taïi thaønh Da-ly coù

moät Ñaïi vöông teân laø Ñoà-loâ-ma (Tuøy dòch laø Thoï) cuõng töø boû nuùi röøng trôû veà boån quoác baûo veä daân chuùng. Xöa coù moät Tieân nhaân Phaïm chí teân laø Baø-chæ-leâ-ñeâ (Tuøy dòch laø Ly Ngoân), laïi coù vua Chæ-ñeà-baø (Tuøy dòch Hyû Thieân), laïi coù vua Ñaït-ma-da- xaù (Tuøy dòch Phaùp Xöùng), voâ löôïng voâ bieân chö Tieân Phaïm chí vaø caùc vua ñeàu rôøi boû nuùi röøng trôû veà cung ñieän cuûa mình, voã veà daân chuùng cai trò quoác gia. Do vaäy, Thaùnh töû ñaõ nghe vieäc laøm cuûa caùc vua ñôøi tröôùc, ngaøy nay Ngaøi neân trôû veà hoaøng cung khoâng coù gì buoàn khoå. Roài hoï noùi keä: Ñaây laø danh hieäu caùc vua xöa Ñeàu boû theå nöõ vaøo sôn laâm Sau ñeàu boû nuùi veà vöông cung Thaùnh töû nay veà naøo coù loãi. Luùc aáy, Boà-taùt nghe hai söù giaû noùi nhöõng lôøi nhö vaäy, lieàn baûo vò ñaïi thaàn vaø Quoác sö Baø-la-moân: –Vaán ñeà coù hay khoâng, nghi hay khoâng nghi ta töï bieát roõ. Nhöng hai vaán ñeà naøy noù coù lyù ñuùng cuûa noù, duø aån hay hieän Ta ñeàu chaáp nhaän. Nghe lôøi truyeàn laïi ñaõ khoâng coù

nguoàn goác, do ñaâu maø tin ñöôïc. Ngöôøi coù trí chaúng neân y vaøo lôøi khoâng thaät maø thöïc haønh. Nhö ngöôøi muø muoán ñi ñöôøng, ñaõ khoâng coù ngöôøi daãn, laïi khoâng thaáy ñuùng laøm sao ñi ñöôïc. Taâm khoâng xaùc quyeát, thì duø toát hay xaáu cuõng nhö ngöôøi muø ngu si kia. Ñoái vôùi phaùp thanh tònh, thaáy chaúng thanh tònh, do vì voâ trí. Nay thaø Ta phaùt taâm tinh taán daàu raèng chöa ñaéc quaû, ñaønh theo quaû baùo chòu nhieàu khoå ñau, thaät chaúng ôû trong vuõng buøn laày nguõ duïc bò caùc baäc Thaùnh cheâ traùch maø meâ muoäi duïc laïc nhaát thôøi. Theo lôøi caùc oâng trình baøy, töø xöa ñeán nay coù caùc vua Hö Khoâng Tieãn, vua Naêng Taùc Hyû ñeàu töø giaõ nuùi röøng ñeå trôû veà hoaøng cung. Ñoái vôùi caùc vua naøy, Ta chaúng laáy ñoù ñeå chöùng minh cho söï giaûi thoaùt. Vì sao? Vì caùc vua naøy do söï hoïc taäp cuûa hoï, khi heát thaàn thoâng laïi khoâng coù moät phaùp tu khoå haïnh naøo khaùc, do vaäy hoï trôû veà hoaøng cung. Caùc oâng ngaøy nay ñoái vôùi Ta chôù coù yù nghó nhö vaäy. Ta ñaõ laäp nguyeän: “Giaû söû maët trôøi maët traêng rôi xuoáng quaû ñaát naøy, nuùi Tuyeát huøng vó kia duø coù dôøi ñi nôi khaùc, neáu Ta chöa chöùng ñöôïc traân baûo cuûa chaùnh phaùp, vì tham theá söï ñem thaân phaøm phu naøy trôû veà hoaøng cung thì khoâng coù vieäc nhö vaäy.” Ta thaø nhaûy vaøo haàm löûa to lôùn ñang nguøn nguït boác chaùy döõ doäi, chaúng ñöôïc töï lôïi maø trôû veà hoaøng cung, khoâng coù vieäc nhö vaäy. Khi taùt phaùt lôøi theä nguyeän xong, Boà-taùt rôøi khoûi choã ngoài töø bieät hai söù giaû, ra khoûi khu röøng, moät mình leân ñöôøng. Khi aáy hai söù giaû nghe Boà-taùt noùi lôøi nhö vaäy, ñoàng thôøi thaáy Ngaøi phaùt lôøi theä nguyeän döùt khoaùt rôøi boû thaân toäc, bieát chaéc chaén Ngaøi khoâng trôû laïi hoaøng cung, caû ngöôøi ngaõ xæu, roài ñöùng daäy caát tieáng khoùc vang, nöôùc maét tuoân traøo öôùt caû maët maøy vaø coá ñuoåi theo Boà-taùt. Khi aáy do oai ñöùc cuûa Boà-taùt quaù lôùn, haøo quang trong thaân chieáu ra gioáng nhö aùnh saùng maët trôøi choùi loïi, laøm loøa ñoâi maét hai söù giaû, neân khoâng theå naøo thaáy thaân Boà-taùt ñeå theo kòp ñöôïc. Luùc aáy söù giaû voïng tieáng keâu Boà-taùt: –Cuùi xin Thaùnh töû chôù coù yù chí cöùng raén nhö vaäy, mong Ngaøi thöông töôûng taâm aùi moä cuûa chuùng toâi, taâm yeâu meán cuûa chuùng toâi khoâng theå phai nhoøa, khoâng theå xa rôøi

Thaùnh töû ñeå veà. Hai söù giaû vöøa aùi moä Thaùnh töû vöøa kính troïng höôùng veà Ñaïi vöông Tònh Phaïn. Vì lyù do ñoù hai ngöôøi theo Boà-taùt khaép moïi nôi, hoaëc ñöùng, hoaëc troâng, hoaëc ñi, hoaëc chaïy. Roài hai söù giaû ra leänh rieâng cho boán keû tuøy tuøng aâm thaàm theo haàu caän sau Thaùnh töû: "Caùc ngöôøi khoâng ñöôïc rôøi boû Thaùnh töû, haõy theo doõi Ngaøi ñeán nôi naøo." Daën doø nhö vaäy roài, trong taâm söù giaû luùc aáy saàu naõo ñau khoå voâ cuøng, khoùc than thaûm thieát, cuøng nhau thaûo luaän: "Giôø ñaây chuùng ta laøm theá naøo trôû veà hoaøng thaønh gaëp maët Ñaïi vöông, taâm tình cuûa Ngaøi quaù ñau khoå vì nhôù Thaùnh töû! Lôøi cuûa chuùng ta laøm sao taâu leân Ñaïi vöông! Khi ñeán gaëp Ñaïi vöông, laïi bieát noùi lôøi gì ñaây ñeå giaûi toûa ñöôïc taâm phieàn muoän cuûa Ngaøi." Coù keä noùi: Hai söù nhaø vua bieát Thaùnh töû Quyeát ñònh khoâng veà nôi noäi cung Bieät phaùi boán ngöôøi theo Thaùnh töû Veà gaëp nhaø vua bieát noùi sao!

Phaåm 26: BOÀ-TAÙT HOÛI ÑAÏO TIEÂN A-LA-LA (Phaàn 1)

Khi Boà-taùt töø bieät hai söù giaû ñaïi thaàn vaø Quoác sö Baø-la-moân cuûa Phuï vöông, caû hai söù giaû ñeàu rôi leä. Sau khi töø giaõ, Ngaøi töø töø ra ñi höôùng veà thaønh Tyø-xaù-ly. Treân ñöôøng chöa ñeán thaønh, qua choã tu taäp cuûa moät Tieân nhaân, hoï Ca-lam teân A-la-la. Moät ñeä töû cuûa Tieân nhaân troâng thaáy Boà-taùt ñi veà phía mình neân ngaïc nhieân voâ cuøng, vì töø khi sinh ra cho ñeán ngaøy hoâm nay chöa töøng thaáy söï vieäc naøy, voäi chaïy veà choã Toân sö ñang ngoài. Ñeán nôi, höôùng veà caùc vò ñoàng töû baïn hoïc, anh ta lôùn tieáng xöng danh taùnh moãi ngöôøi trong chuùng, ñaây laø nhaân giaû Baït-giaø-baø, kia laø nhaân giaû Di-ña-ma-la, noï laø nhaân giaû Thieát-ma... –Naøy caùc ñoàng töû, caùc vò haõy noùi raèng: "Chuùng ta ngaøy nay ñeàu hoan hyû, neân töø boû phaùp cuùng teá naøy." Ngaøy nay ôû ñaây coù baäc Ñaïi ñöùc Nhaân giaû laø khaùch phöông xa ñeán, caàn phaûi nghinh tieáp. Vò Nhaân giaû naøy ñaõ nhaøm chaùn söï troùi buoäc cuûa caùc phieàn naõo, muoán caàu giaûi thoaùt voâ thöôïng chí chaân, laø con cuûa Ñaïi vöông Tònh Phaïn, chuùa doøng hoï Thích, caùc töôùng trang nghieâm, thaân nhö truï vaøng, haøo quang toûa saùng raát möïc oai nghieâm, caùnh tay ruõ xuoáng, baøn tay quaù goái, baøn chaân böôùc ñi in hình baùnh xe ngaøn taêm, daùng ñi ung dung oai veä troâng nhö traâu chuùa, voøng haøo quang ñaày oai ñöùc nhö vaàng maët nhaät, thaân nhö vaøng roøng maëc y ca-sa. Chuùng ta ñöôïc nhieàu phöôùc lôïi, neân ñaáng Voâ thöôïng Toái toân ñang töø töø ñi ñeán. Chuùng ta tuøy theo khaû naêng cuûa mình maø chuaån bò nghinh ñoùn toân troïng cung kính leã baùi, cuùng döôøng ñaày ñuû khoâng ñöôïc thieáu soùt. Roài ñoàng töû ñoïc keä ca ngôïi Boà-taùt: Ung dung ñi boä thaät oai nghieâm Ñoâi maét troâng nhìn nhö traâu chuùa Thaân ñuû töôùng toát thaät trang nghieâm Taát caû caùc loâng mòn höôùng leân, Baùnh xe ngaøn caêm döôùi baøn chaân Loâng traéng giöõa maøy xoay troøn ñeïp Caùnh tay khoûe thaúng buoâng thong thaû Baäc Ñaïi sö töû trong nhaân loaïi. Ñoàng töû ñoïc keä taùn thaùn Boà-taùt, roài laïi baûo caùc ñoàng töû khaùc: –Naøy taát caû caùc vò ñoàng töû, chuùng ta haõy cuøng nhau ñeán gaëp Toân sö thöa hoûi vieäc naøy. Hoï cuøng nhau keùo veà beân Toân sö A-la-la. Ñeán nôi, hoï kheùp neùp trình baøy thöa hoûi moïi vieäc ôû tröôùc. Lôøi thöa hoûi cuûa caùc ñoàng töû vöøa döùt, ngay luùc ñoù Boà-taùt

ung dung böôùc ñeán choã Tieân A-la-la. Tieân nhaân A-la-la troâng thaáy Boà-taùt, khi Ngaøi gaàn ñeán nôi, vò aáy töï nhieân leân tieáng xöôùng to: “Laønh thay! Thaùnh töû môøi ñeán ñaây!” Boà-taùt tieán ñeán beân caïnh Tieân nhaân, hai ngöôøi ñoái maët cuøng nhau vaán an söùc khoûe: “Ít beänh, ít naõo, coù an oån hay khoâng?” Vaán an roài Tieân nhaân A-la-la môøi Boà-taùt an toïa treân taám thaûm coû. Coù keä: Hai ngöôøi hoäi ngoä raát vui möøng Ít naõo, ít beänh hoûi thaêm nhau Ñaøm ñaïo vaán an trong choác laùt Thaûm xanh thanh tònh traûi khaùch ngoài. Khi Boà-taùt ñaõ an toïa treân thaûm coû, Tieân A-la-la chuù taâm quaùn saùt thaân hình Boà-taùt

töø ñaàu ñeán chaân, loøng raát vui möøng thaáy vieäc chöa töøng coù, vôùi gioïng noùi hoøa nhaõ ñeïp yù cuøng nhau ñaøm ñaïo. Tieân nhaân ñem lôøi ca ngôïi Boà-taùt: –Nhaân giaû Cuø-ñaøm, toâi töø laâu nghe danh Nhaân giaû laø baäc Tröôïng phu, xaû boû vöông vò, caét ñöùt maøn löôùi thaân aùi oâ nhieãm vöôït thaønh xuaát gia, nhö voi chuùa thoaùt khoûi xieàng xích saét kieân coá, döùt haún moïi söï raøng buoäc ra sau, töï do vöôït khoûi, tuøy yù ra ñi. Ñuùng nhö vaäy! Nhö vaäy, ngaøy nay Nhaân giaû taâm chí duõng maõnh, xaû boû cung ñieän vaøo nôi nuùi röøng, ñoái vôùi moïi hoaøn caûnh bieát ñuû ít muoán, laø baäc Ñaïi trí tueä. Baïch Nhaân giaû Cuø-ñaøm, Ngaøi ñaõ laøm ñöôïc vieäc hieám coù nhö vaäy. Ñoái vôùi coâng ñöùc phuù quyù theá gian, Ngaøi ñaõ ñaït ñöôïc khoâng maøng ñeán, caïo boû raâu toùc vaøo nuùi röøng, vieäc naøy thaät khoù laøm. Coøn caùc vua ñôøi tröôùc ñöôïc ñaày ñuû phöôùc baùo cuûa moät ngoâi vua, thoûa maõn thuù vui nguõ duïc, ñeán luùc tuoåi giaø laøm leã quaùn ñaûnh cho Thaùi töû ñeå trao laïi ngoâi vua, roài sau ñoù môùi rôøi boû noäi cung xuaát gia ñi vaøo nuùi röøng tu haønh caàu ñaïo. Vieäc naøy khoâng phaûi laø vieäc khoù, cuõng chaúng phaûi ít coù ôû ñôøi. Theo choã toâi bieát, Nhaân giaû tuoåi treû maø chaúng ham nguõ duïc, chaúng maøng theá löïc phuù quyù giaøu sang, giöõ vöõng taâm mình ñeán ñaây caàu ñaïo. Ngaøi ñaõ ñöôïc ngoâi Chuyeån luaân thaùnh vöông khoâng theå nghó baøn, laø caûnh giôùi cao toät, chính ñang tuoåi ñaày söùc löïc, maø laøm chuû ñöôïc taâm yù, khoâng ñam meâ duïc voïng, chí caàu giaûi thoaùt, khoâng bò caûnh ñôøi raøng buoäc, caùc caên khoâng bò caûnh giôùi saùu traàn caùm doã, caûnh giaùc ñöôïc taát caû khoå trong caùc coõi, chaúng bò chuùng troùi buoäc. Taïi sao vaäy? Thuôû xöa coù vò vua hieäu Ñaûnh Sinh, nhaø vua thoáng laõnh boán chaâu thieân haï, theá maø vaãn cho laø chöa ñuû, bay leân taän coõi trôøi Ba möôi ba, ñöôïc chuùa trôøi Ñeá Thích nhöôøng cho nöûa toøa ngoài, do vì trong taâm tham lam khoâng bieát ñuû, lieàn khi ñoù maát heát phöôùc baùo nguõ duïc, bò ñoïa laïc nôi traàn gian. Laïi coù vò vua hieäu Na-haàu-sa cuõng laøm vua cai trò boán chaâu thieân haï, leân coõi trôøi Ñao-lôïi giaùo hoùa chö Thieân, theá maø vaãn cho laø chöa ñuû, neân cuõng maát ngoâi Thaùnh vöông, ñoïa laïc nôi nhaân gian. Cuøng caùc tröôøng hôïp naøy coù caùc vua nhö: La-ma, Ñaø-la-hoâ-di, A-ba-ba-tra-ca,... laïi coù caùc Chuyeån luaân thaùnh vöông, khi ñöôïc ngoâi vua taâm khoâng bieát ñuû, neân ñeàu bò maát saïch caûnh phuù quyù cuûa moät vò vua. ÔÛ ñôøi khoâng maáy ai khi ñaït ñöôïc caûnh phuù quyù toät ñænh, maø hoï laáy laøm thoûa maõn. Ví nhö ñoáng löûa lôùn ñöôïc theâm cuûi laïi caøng chaùy maïnh. Tieân

A-la-la döùt lôøi, Boà-taùt laïi noùi: –Thöa Nhaân giaû Ñaïi tieân, toâi thaáy söï ñôøi laø nhö vaäy, laïi quaùn saùt taát caû phaùp theá gian gioáng nhö caây chuoái beân trong khoâng cöùng chaéc, roát cuoâïc bò hö naùt. Do vaäy, tuy toâi ñöôïc ngoâi vua, sôï khoâng bieát ñuû, khoâng caàu töï lôïi, xa lìa duïc laïc. Toâi bieát nhö vaäy roài du phöông moïi nôi tìm caàu Chaùnh ñaïo. Nhö coù ngöôøi ñi trong ñoàng hoang maát baïn ñoàng haønh, khoâng bieát phöông höôùng, khoâng roõ loái ñi, laïi khoâng coù ngöôøi höôùng ñaïo, môùi ñi khaép ñoù ñaây ñeå tìm keû chæ loái. Toâi nay cuõng vaäy. Boà-taùt vöøa noùi lôøi nhö vaäy. Tieân A-la-la lieàn baïch Boà-taùt: –Thöa Nhaân giaû Cuø-ñaøm, toâi töø laâu ñaõ bieát ñöôïc tö töôûng cuûa Ñaïi só, neân bieát ñoái vôùi söï giaûi thoaùt, Nhaân giaû laø baäc raát taøi gioûi. Baáy giôø trong ñaïi chuùng coù moät ñoàng töû laø ñeä töû cuûa Tieân A-la-la chaép tay baïch boån sö xin taùn thaùn Boà-taùt. Ñoàng töû noùi: –Thöa thaày, vò naøy thaät hy höõu khoâng theå nghó baøn, bieát roõ taâm mình. Coøn caùc vua thuôû xöa khi coøn nieân thieáu ôû trong cung ñieïân thoï höôûng nguõ duïc, roài sau ñoù ñeán tuoåi giaø raâu toùc baïc traéng, hoï môùi laøm leã quaùn ñaûnh truyeàn trao ngoâi vua cho Thaùi töû, ñeå vaøo

röøng nuùi tu taäp haønh ñaïo, maø thaønh Tieân. Coøn ngöôøi naøy khoâng phaûi vaäy, ñang nieân thieáu söùc löïc cöôøng traùng, raát ít taät beänh, khí löïc sung tuùc, toùc ñen nhö quaï, thaân theå meàm deûo, tinh thaàn heát söùc duõng maõnh, chaúng thieáu vaät gì, chính laø thôøi kyø taâm yù buoâng lung say ñaém thuù vui nguõ duïc, laïi ñöôïc phuï vöông tuoåi giaø trao cho vöông vò. Theá maø ngöôøi chaúng maøng ñòa vò, chaúng ham phöôùc baùo, lìa boû theá gian, xuaát gia vaøo nuùi caàu ñaïo. Tieân A-la-la baïch Boà-taùt: –Nhaân giaû phaùt taâm muoán caàu vieäc gì, muoán thaønh töïu ñaïo quaû gì, môùi phaùt taâm vaøo choán röøng nuùi naøy? Boà-taùt ñaùp: –Thöa Toân giaû Ñaïi sö, toâi thaáy taát caû chuùng sinh ôû theá gian bò sinh, giaø, beänh, cheát troùi buoäc khoâng theå vöôït khoûi, neân nay toâi phaùt taâm tinh taán nhö vaäy. Tieân A-la-la laïi hoûi: –Thöa Nhaân giaû Cuø-ñaøm, Ngaøi phaùt sinh tueä nhaõn nhö vaäy, phaùt sinh töôûng nhö vaäy, ñieàu naøy raát chaân thaät. Taïi sao nhö vaäy? Roài vò aáy noùi keä: Vöôït treân caùc phaùp chæ thöïc haønh Trì giôùi, thieàn ñònh chaúng qua taâm Keû thuø soá moät laø aân aùi Giaø cheát khuûng boá khaép ba coõi. Tieân A-la-la noùi keä roài, coù moät ñoàng töû ôû trong chuùng laø ñeä töû cuûa Tieân nhaân thöa Boà-taùt: –Ngaøy nay Nhaân giaû xaû boû thaân aùi quyeán thuoäc maø vaøo nôi ñaây coù yù gì chaêng? Boà-taùt ñaùp: –Theá giôùi coù tuï taäp nhoùm hôïp, phaûi coù phaân ly. Ta bieát nhö vaäy, neân phaùt taâm muoán caàu ñaïo Chí chaân. Luùc aáy Tieân A-la-la laïi baïch Boà-taùt: –Thöa Nhaân giaû, ngaøy nay Ngaøi seõ ñöôïc giaûi thoaùt. Taïi sao? Chuùng sinh bò chìm ñaém trong buøn duïc voïng khoù vöôït qua. Theá gian coøn bò troùi buoäc bôûi sôïi daây phieàn naõo beàn chaéc, moät mình Nhaân giaû hieåu roõ taâm mình. Giôø ñaây ta seõ noùi veà phaùp moân giaûi thoaùt laø taâm aùi, Nhaân giaû caàn phaûi xa lìa. Taâm aùi nghóa laø gì? Laø con giao long raát ñoäc aùc ôû nôi theá gian. Noù cö truù trong nöôùc taâm cuûa chuùng sinh, laøm maát taát caû lôïi ích. Vì lyù do ñoù ta quaùn saùt ngöôøi theá gian khoâng phaûi chaùnh haïnh. Ngöôøi coù khaû naêng tu phaùp

chaùnh haïnh naøy phaûi laø ngöôøi trí xa lìa aùi nhieãm, caàn phaûi phaùt taâm, ñoaïn kieán chaáp höõu töôùng, laøm theo phaùp voâ töôùng. Boà-taùt ñaùp: –Thöa Toân giaû Ñaïi tieân, toâi xin thoï giaùo lôøi Toân giaû vöøa daïy. Tieân A-la-la laïi hoûi Boà-taùt: –Nhaân giaû laõnh thoï theá naøo? Boà-taùt ñaùp: –Ngöôøi theá gian do chaáp töôùng neân bò töôùng aáy troùi. Phaøm cha meï sinh con, nuoâi döôõng giaùo duïc ñeå xaây döïng gia theá. Nuoâi döôõng giaùo duïc con caùi ñeå gia theá phaùt trieån, thaønh töïu söï nghieäp. Vì lyù do ñoù, cha meï nuoâi döôõng con caùi. Neáu khoâng coù ñoäng cô aáy, duø laø quyeán thuoäc, cuõng khoâng thaân caïân, huoáng laïi laø ngöôøi döng. Phaøm ngöôøi gaàn guõi vì mong caàu tham lôïi. Baïn thaät thaân thieát vôùi ngöôøi thaät khoù tìm thaáy.

Tieân A-la-la laïi ca ngôïi: –Hay thay Nhaân giaû! Ngaøy nay Ngaøi ñaõ bieát taát caû phaùp theá gian, vaäy laø Sa-moân Cuø-ñaøm hieåu roõ taát caû caùc trí. Luùc baáy giôø, trong phaùp hoäi coù moät ñoàng töû cuõng laø ñeä töû cuûa Tieân A-la-la baïch Boà-taùt: –Thöa Nhaân giaû Cuø-ñaøm, ngaøy nay Ngaøi ñaõ ñöôïc nieàm vui toái thöôïng. Taïi sao? Vì Ngaøi töø töø xa lìa taát caû aân aùi, thì chöùng ñöôïc caùc phaùp khoâng phieàn naõo cuûa theá gian. Taïi vì sao? Vì toâi nhaän thaáy theá gian, ít coù ngöôøi khoâng yeâu thöông vôï con, khoâng möu caàu taøi saûn, neân khoâng giô hai tay keâu khoùc vôùi cuoäc ñôøi. Maø ngöôïc laïi toâi thaáy coù nhieàu ngöôøi khoâng ít muoán, khoâng bieát ñuû, keo kieát cuûa caûi, khôûi loøng tham ñaém quyeàn lôïi theá gian, nhaø nhaø ñeàu ñöa tay keâu khoùc. Roài vò aáy noùi keä: Theá gian ít thaáy ngöôøi bieát ñuû Ít muoán khoâng caàu khoûi khoå ñau Sôû dó keâu khoùc do aân aùi Phaàn nhieàu tham ñaém gom taøi saûn. Khi aáy Tieân A-la-la baïch Boà-taùt: –Hy höõu thay Nhaân giaû Cuø-ñaøm! Trí tueä Ngaøi quaûng baùc, nhö vaäy ngaøy nay Nhaân giaû thaät laø duõng maõnh, cheá phuïc caùc caên khoâng ñeå caùc duïc nhieãm taêng tröôûng, khoâng bò duïc voïng loâi cuoán. Boà-taùt hoûi Toân giaû A-la-la: –Thöa Toân giaû Ñaïi Tieân, taïi sao caùc caên khoâng ñöôïc an ñònh? Muoán haøng phuïc noù phaûi duøng phöông phaùp gì? Cuùi xin Toân giaû vì toâi giaûi thích. Tieân A-la-la ñaùp: –Naøy Sa-moân Ñaïi só, ta nay seõ vì Ñaïi só trình baøy toång quaùt caùc phöông phaùp haøng phuïc, phaøm laø ngöôøi theá gian muoán thoaùt ly sinh töû, haõy chuù yù laéng nghe. Coù keä noùi: Ñaïi toân Tieân nhaân A-la-la Môû mang thaàn trí cho Boà-taùt Ñaây baèng keát quaû cuûa töï thaân Trình baøy phaân bieät ñieàu coát yeáu. Naøy Ñaïi só Cuø-ñaøm, phaøm muoán loaïi tröø theå vaø töôùng caùc caên vaø caûnh giôùi cuûa caên, caàn phaûi tö duy phaân bieät nhö theá naøy. Taïi sao? Vì taát caû caùc caên vaø taát caû caùc traàn caûnh ñaõ do phaân bieät maø bieát, neân ñeàu phaûi loaïi boû, cho ñeán caûnh aùi nhieãm trong caùc caên, söï nhieãm do aùi laøm cho tham ñaém, do söï tham ñaém naøy, laøm cho chuùng sinh chìm trong theá gian khoâng theå thoaùt ly ra ñöôïc. Caùc keû phaøm phu chòu khoå troùi buoäc bôûi loøng tham aùi. Taát caû tham aùi ñeàu do caûnh giôùi neân coù nhöõng söï khoå nhö vaäy. Ñaïi só phaûi hieåu do nhaân duyeân gì? Roài noùi keä: Deâ nuùi bò gieát bôûi tieáng keâu Böôùm noï thieâu thaân vì aùnh löûa Caù kia maéc caâu bôûi ñôùp moài Caûnh ñôøi loâi cuoán ngöôøi phaûi cheát. Luùc baáy giôø Boà-taùt nghe baøi keä naøy xong, laïi hoûi:

–Ngaøy nay Toân giaû thuyeát minh phöông phaùp ñieàu phuïc caùc caên, do nhieàu nhaân duyeân hôïp laïi maø thaønh, theå taùnh troáng khoâng giaû doái khoâng thaät, gioáng nhö haàm löûa, nhö giaác chieâm bao, nhö troø aûo thuaät, nhö söông treân coû. Ngaøy nay, taâm toâi suy xeùt neân bieát ñöôïc nhö vaäy. Tieân A-la-la laïi hoûi Boà-taùt Ñaïi só: –Vì lyù do gì Nhaân giaû noùi caûnh giôùi voïng töôûng khoâng lôïi ích? Boà-taùt ñaùp: –Phaøm ngöôøi muoán nöông caùc caûnh giôùi ñeå thoï laáy quaû baùo, cuõng nhö xaây nhaø cöûa muoán che aùnh saùng maët trôøi hay traùnh möa gioù, nhö ngöôøi khaùt ñi tìm nöôùc uoáng, ngöôøi ñoùi tìm kieám thöùc aên, nhö dô baån muoán taém röûa thaân theå, nhö ngöôøi loõa theå tìm y phuïc ñeå che thaân, nhö ngöôøi khoán khoå thieáu phöông tieän thì tìm caàu xe coä, muoán heát laïnh thì tìm choã aám, muoán tröø choã noùng neân tìm nôi maùt, muoán khoûi meät moûi neân ngoài nôi giöôøng chieáu. Caùc vieäc tìm caàu nhö vaïây ñeàu do caùc khoå ñeán böùc xuùc baûn thaân, do ñoù môùi tìm caàu giaûi thoaùt noãi böùc xuùc gioáng nhö ngöôøi beänh naëng môùi tìm löông y. Taát caû söï mong caàu cuûa ngöôøi ñôøi ñeàu nhö vaäy. Tieân A-la-la ca ngôïi: –Tö töôûng cuûa Nhaân giaû Cuø-ñaøm thaät hy höõu! Ñaïi ñöùc taïi sao ôû trong theá gian maø phaùt sinh tö töôûng voâ thöôøng moät caùch deã daøng nhö vaäy? Hy höõu thay! Hy höõu thay! Thaáy ñöôïc chaân thaät. Ñaïi ñöùc laø baäc lôïi caên, thoâng minh, deã ngoä. Ngöôøi hieåu roõ caùc phaùp nhö vaäy goïi laø baäc thaáy ñöôïc chaân lyù, neáu hieåu khaùc ñaây thì goïi laø sai laàm meâ muoäi. Ñuùng nhö lôøi Nhaân giaû noùi: “Vì ñoùi maø tìm thöùc aên, traùnh möa che gioù maø laøm nhaø, do vì tröø noùng laïnh… thay theá ñoaït cuûa nhau, ngöôøi theá gian phaùt sinh voïng töôûng cho laø an vui.” Tieân nhaân laïi taùn thaùn: –Nhaân giaû Cuø-ñaøm thaät laø chieác caàu phaùp coù khaû naêng chòu ñöïng troïng taûi lôùn. Tuy ta truyeàn daïy giaùo phaùp, tröôùc phaûi quaùn saùt caên cô ñeä töû coù thoï laõnh ñöôïc giaùo phaùp hay khoâng, roài sau ñoù môùi noùi caùc luaän. Theo toâi nhaïân thaáy Nhaân giaû khoâng phaûi nhö vaäy, baát kyø haønh ñoäng gì ñeàu thích nghi moïi tröôøng hôïp, chaúng caàn giai ñoaïn quan saùt. Ta seõ vì Nhaân giaû noùi heát nhöõng nghóa chaân thaät trong luaän. Boà-taùt nghe Tieân A-la-la noùi nhö vaäy, heát söùc hoan hyû, roài laïi noùi: –Ngaøy nay Toân giaû chöa bieát loøng trung thaønh cuûa toâi, maø laïi vì toâi daïy ngay nhöõng giaùo phaùp vi dieäu nhö vaäy. Toâi bieát töôùng naøy tuy chöa ñöôïc ích, nay ñaõ ñöôïc lôïi. Taïi sao? Ví nhö coù ngöôøi muoán thaáy caûnh vaät phaûi coù aùnh saùng, nhö ngöôøi ñi xa caàn coù keû höôùng ñaïo gioûi, nhö ngöôøi muoán qua bôø beân kia soâng caàn keû ñöa ñoø. Ngaøy nay Nhaân giaû khai thò taâm toâi cuõng nhö vaäy. Cuùi xin Toân giaû vì toâi daïy nhöõng choã hieåu bieát cuûa Ngaøi, laøm theá naøo ñeå giaûi thoaùt sinh, giaø, beänh, cheát.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.